

ТАҚРИЗ

ба автореферати диссертасияи Абдуллозода Шодмон Абдулло дар мавзуи «Такмили усулҳои назорати сифати сементатсияи сарғаҳи қабати намак» барои дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои техникӣ аз рӯйи ихтисоси 2.1. Геология, геодезия, гидрология, сохтмон, меъморӣ (2.1.8. Сохтмони гидротехникӣ) пешниҳод гардидааст.

Автореферати диссертатсия Абдуллозода Ш.А. ба масъалаи такмили усулҳои назорати сифати сементатсияи сарғаҳи қабати намак равона шудааст. Муаллиф мақсад ва вазифаҳои таҳқиқоти диссертатсиониро дуруст муайян намуда, вобаста ба муҳимияти кор ба натиҷаҳои назаррас соҳиб гардидааст.

Қайб намудан ба мавриди аст, ки беҳатарии истифодаи сарбандҳо дар чунин шароитҳо то андозае аз интиҳоб ва асосноккунии дурусти тадбирҳои муҳофизат аз вайроншавии кӯҳҳо вобаста мебошад. Муаллиф пешниҳод намудааст, ки яке аз муҳимтарин тадбирҳои зиддисуффузионӣ, ки дар лоиҳаи муҳофизати қабати намаки асоси сарбанди Роғун пешбинӣ шудааст, ин сементатсияи сарғаҳи қабати намак мебошад. Ҳадафи асосии он – нест кардани роҳҳои эҳтимолии ташаккули ҷолоиши мутамарказ дар самти паҳншавии қабати намак аст.

Таҳлили муҳтавои диссертатсия нишон медиҳад, ки кори анҷомдода дорои навгонии мушаххаси илмӣ будаа, як қатор масъалаҳои то ҳол ба таври мукамал омӯхтанашудаи сохтмони гидротехникӣ, сохтмону истифодабарии сарбандҳо дар шароити хобиши номусоиди ҷинсҳои кӯҳӣ, баҳусус беҳатарии иншооти гидротехникӣ ва такмили усулҳои назорати сифати сементатсияи сарғаҳи қабати намакро фаро мегирад.

Навгонии илмӣ таҳқиқот.

1. Усулҳои назорати сифати маҳлули намакҳои сершуда дар системаи маҳлултайёрнамоӣ барои омода намудани маҳлули сементатсионӣ интиҳоб карда шудаанд.

2. Модели математикӣ ва усули ҳисобкунии амалӣ барои равандҳои маҳлулшавии қабати намак ҳангоми ташаккули роҳи ҷолоиши ҷамъшуда таҳия шудааст.

3. Таҳлили технологияи сементатсияи сарғаҳи қабати намак ба воситаи ҷоҳҳои назорати маҳақғирии обӣ барои муайян кардани сифати кори сементатсионӣ гузаронида шуд.

4. Усули арзёбии сифати сементатсияи сарғаҳи ташаккули қабати намак таҳия шудааст.

Мухтавои асосии диссертатсия дар 18 кори чопӣ, аз ҷумла, 7 мақола дар маҷаллаҳои таҳриршавандаи КОА назди Президенти ҶТ, 2 патенти хурд дар Ҷумҳурии Тоҷикистон, 1 патенти Авруосиёӣ, 5 мақола дар маҷмӯаҳои конфронсҳои байналмилалӣ, ҷумҳуриявӣ ва дохилӣ ва 2 дастури таълимӣ инъикос ёфтааст.

Дар муқаддимаи диссертатсия мавзӯи таҳқиқот бо равшанӣ ва мушаххас баррасӣ гардида, мақсад ва вазифаҳои тадқиқот, усулҳои истифодашуда, ҳамчунин аҳаммияти илмӣ ва амалӣ инъикос ёфтаанд.

Дар боби якум муаллиф ҳолати имрӯзаи сарбандҳо дар ҷаҳон ба таври ҳамачониба баррасӣ гардида, усулҳои назоратӣ барои таҳкурсии сарбандҳо дар ҷинсҳои маҳлулшаванда муайян карда шудааст.

Дар боби дуюм масъалаи андешидани тадбирҳои илмӣ-амалӣ, лоиҳавӣ-маҳандисӣ ва технологӣ оид ба ҳифзи қабати намак мавриди омӯзиш қарор гирифтаанд.

Дар боби сеюм раванди ҳалшавии конвективӣ-диффузиони қабати намак ҳангоми ба қор андохтани НБО-и Роғун амсиласозии математикӣ карда шудааст. Дар ин боб диссертант натиҷаҳои ҳисобкунии раванди диффузионӣ-конвективӣ ва ба вуҷуд омадани фосилаҳои ҷараёнхое, ки аз ғрунт пур карда шудаанд, барои вариантҳои алоҳида дида баромадааст.

Дар боби чорум натиҷаҳо ва баланд бардоштани назорати сифати корҳои сементатсияи қабати намак таҳлилу баррасӣ шудаанд. Усули пешниҳодшуда ва системаи мушоҳида имконият медиҳад, ки суръати васеъшавии минтақаи ҳарорати паст дар сарғаҳи қабати намак муайян карда шавад, ки қад-қади тарқиши Ёнахш ба вуҷуд омадани ҷолоиши концентратӣ шаҳодат медиҳад, ки барои обшавии сарғаҳи намак хавф дорад.

Бо вуҷуди ҷанбаҳои мусбат, ифодаи яқчанд нуқтаҳои мавриди тавачҷӯх мешуморем:

1. Дар аҷаи омӯзиши мавзӯи таҳқиқотӣ аз ҷониби олимони хориҷӣ ба таври васеъ нишон дода шудааст, аммо ба паҷеӯхшиҳои муҳаққиқони ватанӣ камтар шиора шудааст;

2. Амсиласозии математикӣ ва усули ҳисобкунии амалӣ барои равандҳои маҳлулшавии қабати намак ҳангоми ташаккули роҳи ҷолоиши ҷамъшуда таҳия гардида, аҳамияти он ба таври муфассал шарҳ дода мешуд, муфид хоҳад буд.

3. Дар таҳқиқот ҷанбаҳои техникӣ назорати сифати сементатсияи сарғаҳи қабати намак хуб баррасӣ гардидаанд, вале барои пурратар намудани натиҷаҳо пешниҳод мегардад, ки таҳлили муқоисавии усулҳои

анъанавӣ ва технологияҳои муосири назорат дар мисоли объектҳои истеҳсолии мушаххас низ илова карда шавад.

Дар маҷмӯи эродҳои номбаршудаи автореферат арзиши илмии онро қоҳиш намедиханд. Аз ҳамин лиҳоз, автореферати кори диссертационии Абдуллозода Шодмон Абдулло дар мавзӯи «Такмили усулҳои назорати сифати сементатсияи сарғаҳи қабаи намак» барои дарёфти дараҷаи илмии номзоди илмҳои техникаӣ аз рӯи ихтисоси 2.1. Геология, геодезия, гидрология, сохтмон, меъморӣ (2.1.8. Сохтмони гидротехникаӣ) мухтавои мухтасари таҳқиқоти мукамал ва ба анҷом расидаи илмӣ ба ҳисоб рафта, ба талаботи аз тарафи Комиссияи олии аттестационии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон гузошташуда мувофиқат мекунад ва муаллиф сазовори гирифтани дараҷаи илмии номзоди илмҳои техникаӣ мебошад.

Тақриздиханда:

Номзоди илмҳои геология минерология,
и.в. дотсент, мудири кафедраи коркарди
конҳои канданиҳои фойданок

Донишкадаи кӯҳию
металлургии Тоҷикистон

Мутавалиев А. Т.

“ 11 ” 05 соли 2026

Суроға: Суроғаи почтави: 735730, шаҳри Бӯстон, кӯчаи Баротова 6.
Телефон: +99292 719 89 47
Почтаи электронӣ: gornyak_0902@mail.ru

Имзои Мутавалиев А. Т.-ро тасдиқ менамоем.

Сардори РК ва КМ ДКМТ

Муминова Д.М.

Суроға: Суроғаи почтави: 735730, шаҳри Бӯстон, кӯчаи Баротова 6.
Телефон: (+992 3451) 5-02-89, 5-01-75.
Факс: (+992 3451) 5-06-34.

Почтаи электронӣ: gmit_tajikistan@mail.ru.

Сомона: www.gmit.tj

“ 11 ” 05 соли 2026